

VALTION ELOKUVATARKASTAMO

ASIAKASKYSELY 2002

SISÄLLYSLUETTELO

1. TAUSTAA	3
2. KYSELYN TOTEUTUS	3
3. KYSELYN TULOKSET	5
3.1. Yleiset kysymykset	
3.2. Kuvaohjelman tarkastamiseen liittyvät kysymykset	
3.3. Ilmoitusten käsittelyyn liittyvät kysymykset	
3.4. Kuvaohjelmien ikärajiin liittyvät kysymykset	
3.5. Ikärajamerkintöihin liittyvät kysymykset	
3.6. Kuluttajiin/yleisöön liittyvät kysymykset	
3.7. Parannusehdotukset	
4. YHTEENVETO	17
4.1. Lasten suojelu tärkeää	
4.2. Ikärajapäätökset melko johdonmukaisia	
4.3. Kuvaohjelman rekisteröinnin sujuttava viikossa	
4.4. Rikoslain määräykset tiedetään	
4.5. Uudet ikärajat melko onnistuneita, ja valvonta melko helppoa	
4.6. Ikärajojen merkinnät melko hyvät, peleihin halutaan kansainväliset merkinnät	
4.7. Kansalaiset tuntevat lain melko huonosti	
4.8. Palvelu hidasta, mutta hyvää	

Liitteet

1. TAUSTAA

Valtion elokuvatarkastamon asiakaskysely toteutettiin monesta syystä. Opetusministeriön toimeksiannosta laaditaan eduskuntaa varten parhaillaan arviointiraporttia uuden kuvaohjelmien tarkastamista koskevan lainsäädännön toimivuudesta ja tavoitteiden toteutumisesta. Elokuvatarkastamo myös kaipasi palautetta, siitä miten se lain soveltamisessa on onnistunut, ja mihin puutteisiin tai ongelmiin asiakkaat ovat lain voimassaolon alkuaikoina törmänneet. Kolmas syy on opetusministeriön pyrkimys budjettiseurannassa (tulosohjauksessa) entistä enemmän kiinnittää huomiota toiminnan taloudellisuuden ja tuottavuuden lisäksi toiminnan vaikuttavuuteen.

Asiakaskyselyn lisäksi kuvaohjelmalain vaikuttavuutta selvitetään Tilastokeskukselta tilattavan yleisötutkimuksen avulla.

Uusi kuvaohjelmalaki, joka tuli voimaan vuoden 2001 alussa, laajensi Valtion elokuvatarkastamon toimintakenttää ja asiakaskuntaa. Entisten asiakkaiden, kuvaohjelmien teatterilevitystä ja levitystä yksityiskäyttöön (video/DVD) harjoittavien yhtiöiden lisäksi mukaan tulivat tietokone- ja videopelien levittäjät ja pornografisten kuvaohjelmien levittäjät. Kirjastojen kuvaohjelmien lainaustoiminta tuli niin ikään sääntelyn piiriin.

Uudet tehtävät lisäsivät elokuvatarkastamon työmäärä huomattavasti, mutta lisäresursseja ei tarkastamolle annettu. Kyselyllä haluttiin selvittää, ovatko ”vanhat” asiakkaat tyytyväisiä saamansa palveluun, ja miten uudet asiakasryhmät arvioivat saamaansa palvelua. Elokuvatarkastamon tavoitteena on ollut, ettei palvelun laatu huonone, vaikka tehtävät ja kiire ovatkin lisääntyneet.

Laajan asiakaskunnan ja erilaisten tietotarpeiden takia asiakaskyselyyn piti sisällyttää hyvin monenlaisia kysymyksiä. Kyselystä haluttiin kuitenkin mahdollisimman lyhyt, koska pitkiin kyselylomakkeisiin on vaikea saada vastauksia. Kysymyslomake räätälöitiin tämän takia erikseen jokaiselle asiakasryhmälle, osa kysymyksistä tehtiin kaikille, osa vain jollekin ryhmälle/joillekin ryhmille.

Resurssipulan ja nopean toteuttamisaikataulun takia kysely toteutettiin virkatyönä muiden töiden ohessa, minkä takia sitä ei voitu toteuttaa kovin laajana, eikä se näin ollen täytä tieteellisen tutkimuksen vaatimuksia.

2. KYSELYN TOTEUTUS

Kysely lähetettiin 36:lle satunnaisesti valitulle, mahdollisimman erilaisilla paikkakunnilla ja eri puolille Suomea sijaitsevalle elokuvateatterille ja 26:lle kuvaohjelmia tallenteina (video, DVD) levittäville yrityksille (myöhemmin videolevittäjät). Sen lisäksi kysely lähetettiin kaikille (15 kpl) säännöllisesti kuvaohjelmia tarkastuttavalle asiakkaallemme (elokuvatoimistot), kaikille 16:lle kotimaiselle vuorovaikutteisia kuvaohjelmia levittävälle asiakkaallemme (pelilevittäjät) sekä 51:lle pornografisia kuvaohjelmia levittävälle yritykselle. Yhteensä kysely lähetettiin 145 yritykseen tai yrityksen toimipisteeseen.

Pelien ilmoittajista jätettiin resurssipulan takia ulkomaiset asiakkaat pois. Ulkomaisten vastaajien puuttuminen heikentää vastausten yleistettävyyttä, mutta pelialan

kansainvälisen luonteen takia kotimaisten ja ulkomaisten vastaajien mielipiteissä tuskin on suuria vaihteluita.

Kysymykset muokattiin muotoon, jossa vastaaja valitsi yhden useimmiten viidestä vaihtoehdosta, joka on lähinnä hänen mielipidettään. Tällä pyrittiin vastaamisen helppouteen ja suurempaan vastausprosenttiin. Jokaisen kysymyksen lopussa oli tila myös kommentille ja mielipiteille, ja kyselyn lopussa annettiin vielä mahdollisuus palautteeseen.

Kysymykset ryhmiteltiin kuuteen eri aihealueeseen, joista kullekin ryhmälle esitettiin vain ne, joista heillä on kokemuksia. Esimerkiksi kuvaohjelmien tarkastamista koskevia kysymyksiä ei esitetty elokuvateattereiden hoitajille. Tällä kyselylomakkeen räätälöinnillä pyrittiin tekemään vastaaminen mahdollisimman nopeaksi ja helpoksi. Kysymysryhmät olivat:

1. yleiset kysymykset
2. kuvaohjelmien tarkastamiseen liittyvät kysymykset
3. ilmoitusten käsittelyyn liittyvät kysymykset
4. kuvaohjelmien ikärajoihin liittyvät kysymykset
5. kuvaohjelmien ikärajamerkintöihin liittyvät kysymykset
6. kuluttajiin/yleisöön liittyvät kysymykset.

Yhteensä kysymyksiä oli 25, joista viimeinen oli avoin kysymys ”Miten haluaisit muuttaa lakia?”

Vastauksia palautettiin yhteensä 61 kappaletta eli vain 43 % yrityksistä palautti kyselyn. Eniten vastauksia tuli vuorovaikutteisten kuvaohjelmien levittäjiltä (n. 56 %), elokuvayhtiöiltä (n. 53 %) sekä elokuvateattereilta (50%). Vähiten vastauksia saatiin videolevittäjiltä ja pornografisia kuvaohjelmien levittäjiltä (n. 35 %). Kolme pornografisten kuvaohjelmien levittäjälle lähetetyistä kirjeistä palautui ’osoite tuntematon’ –merkinnällä.

Kyselyyn vastattiin nimettömänä eikä muitakaan vastaajiin liittyviä taustatietoja kerätty.

	Lähetettyjä kyselyjä	Saapuneita vastauksia	Saapuneiden vastausten osuus lähetetyistä	Osuus saapuneista vastauksista
Elokuvatoimistot	15	8	53,3	13,1
Elokuvateatterit	36	18	50,0	29,5
Pelilevittäjät	16	9	56,3	14,8
Videolevittäjät	26	9	34,6	14,8
Pornografian levittäjät	49	17	34,7	27,9
Yhteensä	142	61	43,0	100,0

Kyselyn tuloksia voidaan pitää kohtuullisen luotettavina ja vähintäänkin suunta-antavina. Elokuvatoimistojen osalta tulokset voitaneen tulkita jopa alan mielipiteeksi, koska kyselyn palautti elokuvatoimistoista yli puolet.

Seuraavassa käydään läpi jokainen kysymys yksityiskohtaisesti. Kysymyksen järjestysnumeron jälkeen sulkeissa kerrotaan mille ryhmälle/ryhmille kysymys esitettiin.

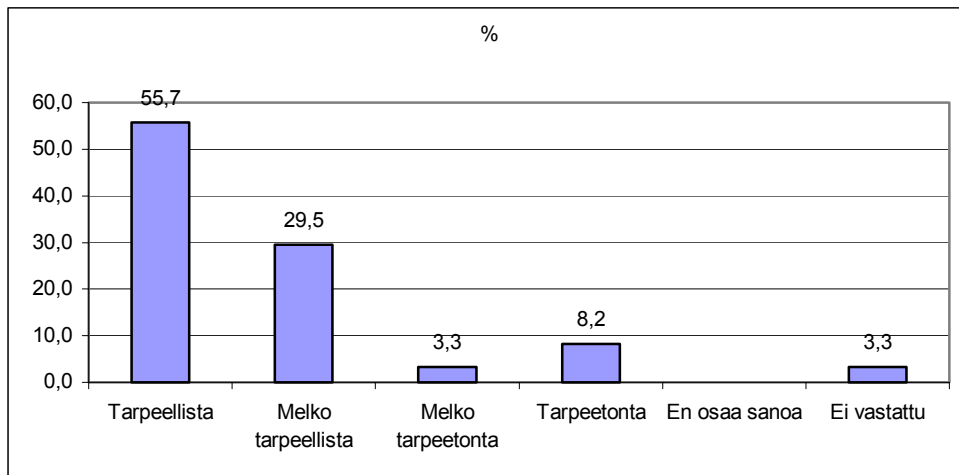
Kunkin kysymyksen loppuun on kirjattu vastausten yhteydessä saadut kommentit.

Liitteenä kysymyslomakkeet ja kyselyn saatekirje.

3. KYSELYN TULOKSET

3.1. Yleiset kysymykset

Kysymys 1 (kaikille): Alle 18-vuotiaille esitettävien ja levitettävien kuvaohjelmien tarkastaminen ennakkoon on mielestäni

Suuri enemmistö, n. 85 % vastaajista pitää lapsille tarkoitettujen kuvaohjelmien tarkastamista ennakkoon tarpeellisena tai melko tarpeellisena. Ennakkotarkastusta pitää tarpeettomana tai melko tarpeettomana n. 11 % vastaajista. Kaksi vastaaja ei ottanut asiaan kantaa.

Ennakkotarkastusta tarpeettomana pitäviä on eniten pornografisia ohjelmia levittävässä. Myös yksi pelejä levittävä, yksi elokuvatoimisto ja kaksi tavallisia kuvaohjelmia levittävästä pitää ennakkotarkastusta tarpeettomana. En sijaan kaikki elokuvateatterien hoitajat pitävät ennakkotarkastusta tarpeellisena tai melko tarpeellisena.

Kaksi pelien levittäjää ei vastannut kysymykseen lainkaan, mikä on ymmärrettävää, sillä ennakkotarkastus koskee vuorovaikutteisia kuvaohjelmia vain poikkeustapauksissa.

Kommentteja:

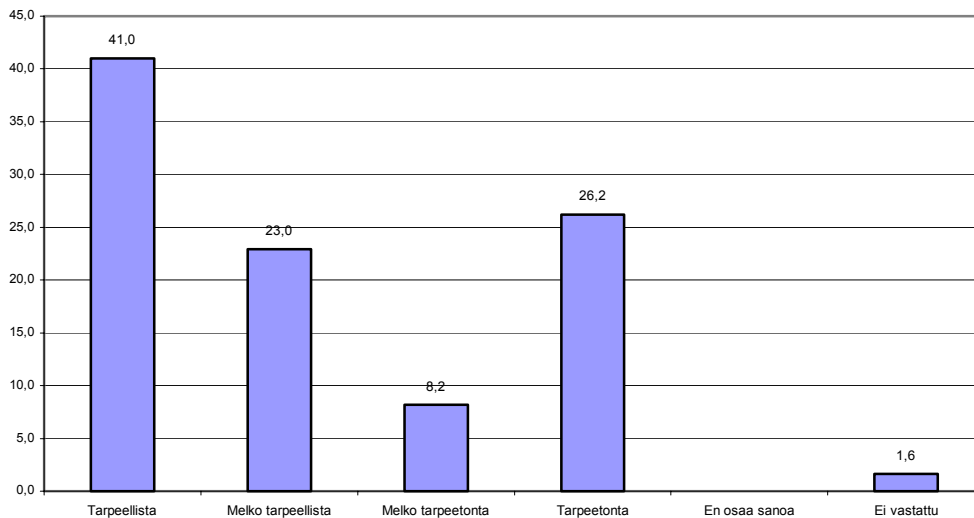
"Vastuu myyjän joka tapauksessa. Pelkästä kansikuvasta ei selviä sisältö."

"Nuoriso ottaa liikaa vaikutteita filmeistä, eikä aina erota oikeaa ja väärää...."

"Tarpeellista väkivaltaleffojen osalta."

"Alle 15-vuotiaille esitettävät tarkastettava."

Kysymys 2 (kaikille): Aikuisille esitettävien ja levitettävien kuvaohjelmien ilmoittaminen ja rekisteröinti on mielestäni

Aikuisille tarkoitettujen kuvaohjelmien ilmoittamisen tarpeellisuudesta ollaan vähemmän yksimielisiä. Ilmoittamista ja rekisteröimistä pitää kuitenkin tarpeellisena tai melko tarpeellisena enemmistö, 64 %, vastaajista. Melko tarpeettomana puuhana ilmoittamista pitää 8 % vastaajista ja aivan tarpeettomana noin neljäsnes.

Eniten niitä, jotka pitävät ilmoittamista tarpeettomana oli eroottisten kuvaohjelmien levittäjissä (yli puolet vastanneista).

Kommentteja:

"[Tarpeellista] esim. väkivallan ja pornografian vuoksi."

"K 18 ja maahantuoja/levittäjän tunnus riittäisi pornoelokuville."

"Aikuinen pystyy itse vastaamaan, minkä tyyppistä filmiä katselee."

"Ruotsin käytäntö mielestäni paras. Kuka ehtii katsoa läpi tuhansia kuvaohjelmia?"

"Jokaiselle tavaran levittäjälle oma numero, ei joka tuotteelle."

"Kaikkien kuvaohjelmien ilmoittaminen on tarpeellista."

"Tarpeellista ainoastaan tilastollisessa mielessä."

"Lailisuuden toteamisen helpottamiseksi"

Kysymys 3 (vain pelien levittäjille): Vuorovaikutteisten kuvaohjelmien (tietokone- ja videopelit) rekisteröiminen ja merkitseminen ikärajoilla on mielestäni

	Kpl	%
Tarpeellista	3	33,3
Melko tarpeellista	2	22,2
Melko tarpeetonta		
Tarpeetonta	3	33,3
En osaa sanoa	1	11,1
Ei vastattu		
Yhteensä	9	100,0

Pelien ilmoittamista ja merkitsemistä ikärajoilla pitää tarpeellisena kolme pelien maahantuoja, yhtä moni pitää ilmoittamista tarpeettomana, kaksi pitää ilmoittamista ja merkitsemistä melko tarpeellisena ja yhdellä maahantuojalla ei ole mielipidettä asiassa.

Kommentteja:

"Peleissä on jo ESRB-merkinnät yleensä".*

*"Vain Suomea koskevan lain mukaan toimiminen ei palvele monikansallista yritystä. Elspaan** perustuvat merkinnät eurooppalaisen lain pohjaksi".*

*ESRB = Entertainment Software Rating Board, USAssa toimiva vapaaehtoisuuteen perustuva luokittelulaitos.

** ELSPA = European Leisure Software Producers Association, Euroopassa toimiva vapaaehtoisuuteen perustuva luokittelulaitos.

Kysymys 4 (kaikille): Nykyinen laki kuvaohjelmien tarkastamisesta on aiempaan kuvaohjelmalainsäädäntöön verrattuna mielestäni

	Kpl	%
Parempi	29	47,5
Vähän parempi	18	29,5
Vähän huonompi	1	1,6
Huonompi	2	3,3
En osaa sanoa	11	18,0
Ei vastattu		
Yhteensä	61	100,0

Kolme neljästä vastaajasta pitää uutta lakia parempana tai vähän parempana kuin vanhoja lakeja. Hyvin harva (vajaa 5 %) pitää uutta lakia vähän huonompana tai huonompana. Lähes viidennes vastaajista ei osannut sanoa asiasta mitään. Mielipidettä ei useimmiten ollut elokuvatarkastamon uusilla asiakasryhmillä, pelien ja pornografisten kuvaohjelmien levittäjillä.

Kommentteja:

”Voisi miettiä uudelleen ilmoitusmenettelyä kaikkien kuvaohjelmien kohdalla (mm. kirjastot)”

Kysymys 5 (kaikille paitsi elokuvateattereille): Palvelu elokuvatarkastamossa on yleisesti ottaen mielestäni

	Kpl	%
Hyvää	27	64,3
Melko hyvää	10	23,8
Melko huonoa		
Huonoa		
En osaa sanoa	5	11,9
Ei vastattu		
Yhteensä	42	100,0

Elokuvatarkastamo näyttää annettujen vastausten perusteella selvinneen hyvin raskaasta siirtymäkaudesta, jolloin sekä sen asiakaskunta että työmäärä moninkertaistui. Vastaukset voivat tietysti olla osittain kohteliaisuutta, vaikka vastaukset nimettömänä annettiin. Toisaalta vastaukset voi tulkita niin, että vaikka palvelu on joskus hidasta, se on ystävällistä.

Yksikään vastaaja ei arvioi saamaansa palvelua huonoksi tai melko huonoksi. Palvelu on hyvää 64 % mielestä ja neljänneksen mielestä se on melko hyvää. Parhainta palvelu on elokuvatoimistojen eli kuvaohjelmien tarkastuttajien mielestä. Kuvaohjelmien ilmoittajistakin kaksi kolmesta, on sitä mieltä, että palvelu on hyvää.

Kommentteja:

”[Palvelu] erittäin hyvää, positiivinen ja iloinen asenne, tulee itsellenikin hyvä mieli.”

” Kysyessäni neuvoja olen saanut tarkat tiedot saman tien.”

3.2. Kuvaohjelman tarkastamiseen liittyvät kysymykset

Elokuvatoimistoilta kysyttiin mielipiteitä kuvaohjelman tarkastamisen nopeudesta, päätösten ja päätösten perustelujen johdonmukaisuudesta sekä valitusmenettelystä.

Kysymys 6 (vain elokuvatoimistoille): Kuvaohjelmien tarkastaminen/ikärajapäätöksen saaminen on mielestäni

	Kpl	%
Nopeaa	2	25,0
Melko nopeaa	5	62,5
Melko hidasta		
Hidasta		
En osaa sanoa		
Ei vastattu		
Melko nopeaa/Melko hidasta	1	12,5
Yhteensä	8	100,0

Kuvaohjelmien tarkastamisnopeudessa on tarkastamalla annettujen vastausten perusteella selvästi parantamisen varaa. Kahdeksasta vastaajasta vain kaksi pitää tarkastamisnopeutta hyvänä, melko hyvä se on viiden vastaajan mielestä. Yksi vastaaja valittaa nopeuden vaihtelevan kovasti.

Kommentteja:

"Välillä nopeaa ja välillä hidasta. Heittelee paljon, joskus tulee muutamassa päivässä ja joskus kestää viikkotolkulla!"

Kysymys 7 (vain elokuvatoimistoille): Kuvaohjelman tarkastaminen/ikärajapäätöksen saaminen saa mielestäni kestää enintään

	Kpl	%
Pari päivää		
Alle viikon	7	87,5
Alle kaksi viikkoa	1	12,5
Alle kuukauden		
En osaa sanoa		
Yhteensä	8	100,0

Seitsemän vastaajan mielestä kuvaohjelman tarkastaminen saa kestää enintään viikon, yksi voi odottaa päätöstä kaksi viikkoa.

Kysymys 8 (vain elokuvatoimistoille): Ikärajapäätökset ovat mielestäni

	Kpl	%
Johdonmukaisia	3	37,5
Melko johdonmukaisia	5	62,5
Vain vähän johdonmukaisia		
Ei lainkaan johdonmukaisia		
En osaa sanoa		
Yhteensä	8	100,0

Elokuvatarkastamon päätöksiä pitää kolme vastaajaa johdonmukaisena ja viisi vastaajaa melko johdonmukaisena.

Kysymys 9 (vain elokuvatoimistoille): Tarkastuspäätösten perustelut ovat mielestäni

	Kpl	%
Selkeitä	3	37,5
Melko selkeitä	5	62,5
Melko epäselviä		
Epäselviä		
En osaa sanoa		
Yhteensä	8	100

Vastaukset jakoutuivat tämän kysymyksen osalta samoin kuin ikäraja päätösten johdonmukaisuutta kysyttäessä; päätösten perustelut ovat kolmen vastaajan mielestä selkeitä ja viiden vastaajan mielestä melko selkeitä.

Kysymys 10 (vain elokuvatoimistoille): Ikäraja päätöksistä tehtyjen valitusten käsittely on mielestäni

	Kpl	%
Nopeaa	2	25
Melko nopeaa	3	37,5
Melko hidasta		
Hidasta		
En osaa sanoa	3	37,5
Yhteensä	8	100,0

Kyselyn perusteella lautakunnan käsittelyaikoihin ollaan melko tyytyväisiä. Kahden vastaajan mielestä käsittely on nopeaa, kolmen mielestä melko nopeaa. Kolme vastaajaa ei osannut sanoa, sillä heillä ei ole kokemuksia valittamisesta.

3.3. Ilmoitusten käsittelyyn liittyvät kysymykset

Kysymys 11 (kaikille paitsi elokuvateattereille): Kuvaohjelmien ilmoitusmenettely sujuu mielestäni / Vuorovaikutteisten kuvaohjelmien ilmoitusmenettely sujuu mielestäni

	Kpl	%
Nopeasti	9	20,9
Melko nopeasti	16	37,2
Melko hitaasti	5	11,6
Hitaasti	3	7,0
En osaa sanoa	7	16,3
Ei vastattu	3	7,0
Yhteensä	43	100,0

Vastaajista viidenneksen mielestä ilmoituskäsittely on nopeaa ja runsas kolmannes pitää menettelyä melko nopeana. Vajaa viidenneksen mielestä ilmoittaminen kestää kauan tai melko kauan. 16 % vastaajista ei osaa sanoa. Kaksi vastaajaa ei vastannut monivalintakysymykseen lainkaan, mutta kommentoi kysymystä vapaamuotoisesti.

Yli puolet pelien levittäjistä piti ilmoitusmenettelyä nopeana ja loputkin melko nopeana. Kaikkein tyytymättömmimpiä olivat pornografisten kuvaohjelmien ilmoittajat; mutta heistäkin 40 % pitää ilmoituskäsittelyä melko nopeana.

Kommentteja:

" Täysin turhaa puuhaa."

" Jos kasetin myyntikierto on keskimäärin 2-3 kk, teiltä olen rek.nroa saanut odottaa 9-14 kk, mikä on kohtuuton aika."

" Tarpeetonta! Paitsi, että "on työllistävä vaikutus"."

" Ei ollut ilmeisesti käsitystä maassa olevien ja maahan tulevien filmien määrästä."

" Hankala kauppiaan kannalta, pieneltä kauppiaalta vaatii suhteettomasti työtä."

Kysymys 12 (kaikille paitsi elokuvateattereille): Ilmoitusten käsittelyn ja rekisteröinnin sopiva kesto on mielestäni

	Kpl	%
Yksi päivä	5	11,6
2-3 päivää	19	44,2
Noin viikko	12	27,9
Noin kaksi viikkoa		
En osaa sanoa	5	11,6
Ei vastattu	2	4,7
Yhteensä	43	100,0

Yli puolet vastaajista on sitä mieltä, että kuvaohjelmaan tai vuorovaikutteisen kuvaohjelman rekisteröinti saa kestää enimmillään 2-3 päivää. Rungas neljännes voi odotella ilmoituksen käsittelyä viikon. Yli viikon kestävää käsittelyä pitävät kaikki liian pitkänä.

Ilmoitusten osalta on selkeästi paineita käsittelynopeuden parantamiseksi.

Kommentteja:

" Normaalitytapauksissa viikon käsittelyaika on riittävä, välillä tulee kuitenkin tapauksia, jotka vaativat nopeampaa käsittelyä."

" Maahantuojien pitäisi saada heti uusiin filmeihin numerot."

Kysymys 13 (vain pornografisten ohjelmien levittäjille): VET:n ohjeet rikoslain vastaisten eroottisten kuvaohjelmien osalta (alaikäis-/väkivaltaporno) ovat mielestäni

	Kpl	%
Selvät	6	35,3
Melko selvät	10	58,8
Melko epäselvät		
Epäselvät		
En osaa sanoa		
Ei vastattu		
Selvä/melko epäselvä	1	5,9
Yhteensä	17	100,0

Kuusi vastaa pitää ohjeita selkeinä ja kymmenen vastaajaa melko selkeinä. Yhden vastaajan mielestä ohjeet alaikäispornon osalta ovat selkeät, mutta väkivaltapornon osalta epäselvät.

Kommenttaja:

" Ei tervejärkiset tarvi ohjeita, hullut ei niitä noudata."

3.4. Kuvaohjelmien ikärajoihin liittyvät kysymykset

Kysymys 14 (kaikille): Uusi ikäraja-asteikko (S, 7, 11, 15, 18) on entiseen (S, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18) verrattuna mielestäni

	Kpl	%
Parempi	41	67,2
Vähän parempi	13	21,3
Vähän huonompi	1	1,6
Huonompi	1	1,6
En osaa sanoa	4	6,6
Ei vastattu	1	1,6
Yhteensä	61	100,0

Kaksi kolmasosaa vastaajista pitää uutta ikäraja-asteikkoa parempana kuin entinen ja runsas viidennes vähän parempana.

Kolme prosenttia pitää uusia ikärajoja huonompana tai vähän huonompana kuin entiset, ja runsas kahdeksan prosenttia vastaajista ei osannut sanoa tai ei vastannut kysymykseen lainkaan.

Mielipiteet ikärajoista eri asiakasryhmissä ovat samansuuntaiset, mutta ne jotka eivät osanneet sanoa tai jättivät vastaamatta ovat uusien asiakkaiden ryhmistä, pelien ja pornografisten ohjelmien levittäjiä.

Kommentteja:

" Meillä ei käy alle 18-vuotiaat koskaan! Liike toiminnassa vasta 5 v."

" Käytäntö on osoittanut, että väliltä 11-15 puuttuu ikäraja, koska 11 voidaan mieltää 9."

Kysymys 15 (vain elokuvatoimistoille ja -teattereille): Nykyisen lain automaattinen joustosäännös (esittäminen ikärajaa kaksi vuotta nuoremmalle täysi-ikäisen seurassa) on mielestäni

	Kpl	%
Hyvä	18	69,2
Melko hyvä	7	26,9
Melko huono		
Huono	1	3,8
En osaa sanoa		
Ei vastattu		
Yhteensä	26	100,0

Kaksi kolmesta elokuvateatterin hoitajasta ja elokuvatoimiston edustajasta pitää joustosäännöstä hyvänä, loput pitävät sitä melko hyvänä. Vain yksi vastaaja pitää joustosäännöstä huonona.

Kommentteja:

"Probleemi 11/15, ja sen mukana PG 2, mutta näin sen eduskunta on päättänyt. Tarkastaja ei saa ajatella edes alitajuisesti PG-aspektia."

Kysymys 16 (vain elokuvateattereille): Ikäraajajoustoa käytetään elokuvateattereissa hyväksi

	Kpl	%
Paljon	3	16,7
Melko paljon	13	72,2
Melko vähän	1	5,6
Vähän		
En osaa sanoa	1	5,6
Ei vastattu		
<hr/> Yhteensä	18	100,0

Ikäraajajousto on varsin suosittu, 90 % vastaajista oli sitä mieltä, että joustoa käytetään paljon tai melko paljon. Yhden vastaajan mielestä joustoa käytetään melko vähän, yksi vastaaja ei osannut sanoa.

Kysymys 17 (vain elokuvateattereille): Lapsen (ikärajaa kaksi vuotta nuorempi) mukana elokuvaan tuleva aikuinen on yleensä

	Kpl	%
Lapsen isä, äiti tai vanhempaan verrattava muu aikuinen	18	100
Muu täysi-ikäinen henkilö (tuttava, kaveri)		
En osaa sanoa		

Kaikkien vastaajien käsityksen mukaan lapsen mukana seuraava aikuinen on aina lapsen isä, äiti tai muu vanhempaan verrattava aikuinen.

Kysymys 18 (kaikille paitsi elokuvayhtiöille): Kuvaohjelmien ikärajojen valvonta on mielestäni / Tietokone- ja videopelien ikärajojen valvonta on mielestäni

	Kpl	%
Helppoa	15	28,3
Melko helppoa	21	39,6
Melko vaikeaa	11	20,8
Vaikeaa	3	5,7
En osaa sanoa	2	3,8
Ei vastattu	1	1,9
<hr/> Yhteensä	53	100,0

Vastaajista 28 % on sitä mieltä, että ikärajojen valvonta on helppoa. Kaikkein helpointa se on pornografisten ohjelmien levittäjien mielestä. Tämä johtunee siitä, että kysely lähetettiin vain erikoisliikkeiden hoitajille. Erikoisliikkeisiin ei yleensä päästetä edes sisään alle 18-vuotiaita.

Sen sijaan vain yksi vastaaja elokuvateattereiden hoitajien, peli-ilmoittajien ja tavallisten kotivideoiden levittäjistä pitää valvontaa helppona. Suurimman osan mielestä valvonta on melko helppoa (n. 40 %) tai melko vaikeata (n. 21 %). Vaikeaa ikärajojen valvonta on kahden pelilevittäjän ja yhden pornografisten ohjelmien levittäjän mielestä.

Kommentteja:

" Riippuu - postimyynnissä vaikeaa."

" Helppoa paperipuolella, vaikeaa kenttätyössä."

" [Helppoa] jos esim. K18 filmit ovat vain erikoisliikkeissä."

" Kuka on kuvauksissa mukana, missä se todellinen mahdollinen rikos todella tapahtuu. Tuottajat ja kuvaajat todelliseen tarkkailuun. Kauppiaat ovat täysin syyttömiä". (Huom! Tässä kysymys oli ymmärretty toisin kuin oli tarkoitettu).

" Mahdotonta ->Internet, posti, Sky-Channel yms."

3.5. Ikärajamerkintöihin liittyvät kysymykset

Kysymys 19 (kaikille paitsi elokuvateattereille): Kotikäyttöön levitettävien kuvaohjelmien ikärajamerkinnät ovat mielestäni / Kotikäyttöön levitettävien tietokone- ja videopelien ikärajamerkinnät ovat mielestäni

	Kpl	%
Hyvät	19	44,2
Melko hyvät	14	32,6
Melko huonot		
Huonot	3	7,0
En osaa sanoa	3	7,0
Ei vastattu	4	9,3
Yhteensä	43	100,0

Kolme neljästä vastaajasta pitää uusia ikärajamerkintöjä hyvinä tai melko hyvinä. Kaikkein myönteisimmin merkintöihin suhtautuivat pornografisten ohjelmien levittäjät. Heistä 70 % piti merkintöjä hyvinä, muissa vastaaja ryhmissä hyvinä merkintöjä piti alle puolet vastaajista. Kaikkein kriittisimpiä olivat pelien levittäjät, joista vajaan neljän mielestä merkinnät ovat melko hyvät, mutta kolmen mielestä ne ovat huonot. Huonoina merkintöjä pitäviä ei muissa ryhmissä ollut lainkaan.

Kommentteja:

" Merkinnät jokseenkin mahdottomat toteuttaa myymälöiden tarratulostimilla."

" Mustavalkoinen tarra, jossa lukisi ikäsuositus/ikäraja kertoisi kuluttajallekin mistä tuossa tarrassa on kyse."

" Kuuluessamme EU:hun Suomea yksin koskeva laki ei toimi."

" Riittää K 18 merkintä." (Eli ikärajamerkintä ilman tunnistenumeroa, toim. huom.)"

" Tarpeettomia! saattaa aiheuttaa tiskin alta myyntiä."

" Hyvät, mutta K 18 -ikäraja pois, K 15 olisi oikea niin kuin yleisesti EU:ssa."

Kysymys 20 (vain pelialalle): Tietokone- ja videopelien luokittelussa on vireillä eurooppalainen yhteistyöhanke. Jos se toteutuu, muuttuvat pelien ikärajamerkinnät. Muutos on periaatteessa mielestäni

	Kpl	%
Hyvä	6	66,7
Melko hyvä	2	22,2
Melko huono	1	11,1
Huono		
En osaa sanoa		
Ei vastattu		
Yhteensä	9	100,0

Kaksi kolmannelta vastaajista pitää eurooppalaista hanketta hyvänä ja runsas viidesosa melko hyvänä. Vain yhden vastaajan mielestä harmonisointihanke on melko huono ajatus.

Kommentteja:

"Jos peli on jo luokiteltu kertaalleen Euroopassa tulisi kansalliset merkinnät olla vapaaehtoisia."

"Hyvä siinä tapauksessa, jos ikärajamerkinnät yhtenäistyvät - tällä hetkellä Suomessa on aivan oma merkintätapa."

"Yhtenäiset säädökset ja yhtenäinen ikämerkintä helpottaisivat kovasti."

"Erittäin hyvä."

3.6. Kuluttajiin/yleisöön liittyvät kysymykset

Kysymys 21 (kaikille): Kuluttajat tuntevat nykyisen lain määräykset mielestäni

	Kpl	%
Hyvin	4	7,5
Melko hyvin	20	37,7
Melko huonosti	23	43,4
Huonosti	4	7,5
En osaa sanoa	2	3,8
Ei vastattu		
Yhteensä	53	100,0

Puolet vastaajista on sitä mieltä, että kuluttajat tuntevat lain määräykset melko huonosti (43 %) tai huonosti (7,5 %). Toisaalta 7,5 % vastaajista on sitä mieltä, että kuluttajat tuntevat hyvin lain määräykset ja vajaan 38 % :n mielestä melko hyvin.

Pelilevittäjien joukossa kukaan ei usko, että kuluttajat tuntevat lakin hyvin tai edes melko hyvin. Tulos ei yllätä, sillä pelit tulivat ensi kertaa lainsäädännön piiriin vuoden 2001 alussa, muita kuvaohjelmia on säännelty huomattavasti kauemmin.

Kommentteja:

"Tiedottamista tulisi lisätä. Ikärajoja ei noudateta, vaan lapsille katsotaan soveltuvan mikä leffa tahansa. Vanhempien vastuuta jälkikasvustaan tulisi korostaa."

"Ei kuulemma kiinnosta."

Kysymys 22 (vain elokuvateattereille): Elokuvateattereiden asiakkaat tuntevat ikärajojen joustomahdollisuuden mielestäni

	Kpl	%
Hyvin	1	5,6
Melko hyvin	12	66,7
Melko huonosti	4	22,2
Huonosti	1	5,6
En osaa sanoa		
Ei vastattu		
Yhteensä	18	100,0

Yli 70 % kyselyyn vastanneista elokuvateatterin hoitajista on sitä mieltä, että kuluttajat tuntevat joustomahdollisuuden hyvin tai melko hyvin.

Kommentteja:

"Suurin osa asiakkaista ei tiedä joustomahdollisuudesta tai se tulkitaan siten, että vanhempien seurassa pääsee [sisään] minkä ikäinen lapsi tahansa."

Kysymys 23 (kaikille): Saamme yleisöltä palautetta kuvaohjelmien ikärajoista / Saamme kuluttajilta palautetta tietokone- ja videoepelien ikärajoista

	Kpl	%
Paljon	2	3,3
Melko paljon	5	8,3
Melko vähän	37	61,7
Ei koskaan	13	21,7
En osaa sanoa	2	3,3
Ei vastattu	1	1,7
Yhteensä	60	100,0

Suomalaisten sanotaan olevan melko huonoja antamaan palautetta, eivätkä elokuvien ikäraajat tee poikkeusta. Suurin osa vastaajista kertoo saavansa palautetta yleisöltä melko vähän (62 %), viidennes ei saa palautetta koskaan. Paljon palautetta saaneet kaksi vastaajaa ovat pornografisten kuvaohjelmien levittäjiä. Melko paljon palautetta on saanut neljä elokuvateatterin hoitajaa ja yksi pornografisten ohjelmien levittäjä.

Kommentteja:

"Yksittäisiä vuosittain."

"Kiistaa vanhempien kanssa tulee yleensä siitä, kun vanhemmat haluavat tuoda elokuvaan huomattavastikin nuorempia lapsia kuin ikäraja ja joustovara antavat myöten."

"Alussa oli enempi palautetta."

"On filmivuokraamoja, joissa vuokrataan K18 filmejä alaikäisellä henkilökunnalla."

"Negatiivinen palaute ikärajan valvonnasta muissa kuin ns. K 18 -liikkeissä."

"Lainmuutoksen jälkeen en muista yhtään asiakkaan yhteydenottoa toimistolle."

"Kassoillakaan ei aikoihin ole kysely enää ikärajoista."

Kysymys 24 (kaikille): Saamamme palaute on enimmäkseen

	Kpl	%
Myönteistä	24	43,6
Kielteistä	21	38,2
Ei vastattu	7	12,7
Yhtä paljon kumpaakin	3	5,5
Yhteensä	55	100,0

Vastaajien saamasta ikärajoja koskevasta palautteesta vajaa puolet (44 %) on ollut enimmäkseen myönteistä, enimmäkseen kielteistä palautetta on saanut vähän pienempi osa vastaajista (38 %). Viitisen prosenttia vastaajista on saanut sekä myönteistä että kielteistä palautetta.

Kommentteja:

"K-18 leffojen osalta esim. 16-17-vuotiaat eivät ymmärrä sen merkitystä."

"Koska kova porno pyörii samoissa liikkeissä kuin lastenfilmit."

"Ihmiset eivät ota yhteyttä kiittääkseen, ainoastaan negatiivisissa tapauksissa."

3.7. Parannusehdotukset

Kysymys 25 (kaikille): Jos voisit muuttaa lakia, miten sitä muuttaisit?

Avoimeen kysymykseen lain muutoksesta tuli runsaasti toiveita kaikista ryhmistä paitsi videolevittäjiltä. Seuraavassa muutostoiveet eriteltynä vastaajaryhmän mukaan.

Pelien levittäjät:

"Laki hyllylle odottamaan yleiseurooppalaista lakia"

"Yhtenäistäisin pelien ikärajamerkinnot"

"Onko aika omiutuista, että vaikka Euroopassa on jo Elspan suositukset niin Suomessa pitää olla omansa."

"Tarrat mustavalkoisiksi tai ainakin vain yksi painoväri."

"99,9% peleistä hyväksytään Elspan ikärajoilla, joista selviää ikäraja paremmin kuin VETin tarroista. Miksi siis tehdään sama tarra huonompana vanhan päälle? Kukaan pelaajista ei tiedä mitä S/T [Sallittu/Tillåten] tarkoittaa."

Elokuvateatterit

"Lisäisin yhden ikärajan 13."

"Jätetään vastuu asiakkaille."

Videolevittäjät

"Myös ilmoittaminen tuntuu tarpeettomalta ei tarkastetut/ilmoitetut (en tarkoita pornoa, vaan tavallisia elokuvia. Nykyinen laki suosii isoja maahantuojia,

jotka tuovat vähän titteleitä, mutta isoja eriä kerralla. voisivat aina olla K18 (päätoimittajan vastuu kuten Ruotsissa)."

Pornografian levittäjät

"Jokaiselle maahan tuojalle numero, ei ilmoituksia K18 tavarasta, vain levittäjän tarra, joka vastaa tuotteesta."

"Kielto parantaa kysyntää."

"K18 filmit erikoisliikkeisiin. Negatiivinen palaute filmien sijoittelusta (kioskit, huoltamot ja marketit)."

"Ruotsin, Keski-Euroopan käytäntö paras."

"K18 filmit erikoisliikkeisiin."

"Laeillahan tarkoitetaan hyvää, mutta käytäntöönpano on rasittanut hitaudellaan..."

"Laki on OK, numerointi täysin turhaa."

"SM-filmejä koskevaa rajoitusta pitäisi lieventää, sillä suurin osa leffoista, vaikka näyttää rajulta on näyteltyä ja mallit tietävät mitä tekevät. Lyöntijälkiä on paljon enemmän esim. tavallisissa elokuvissakin mitä SM filmeissä ei hyväksytä."

"Poistaisin pakon liimata K18 merkintätarroja, jos niitä ei painatusvaiheessa voida tehdä."

"Maahantuojaan velvollisuus olisi tehdä ilmoitukset tästä eteenpäin. Näin ei tulisi päällekkäisiä ilmoituksia, se helpottaisi kaikkien työtä."

"Poistaisin tarkastusvelvollisuuden."

Elokuvatoimistot

"Jos pornoelokuvat menevät ilmoituksella läpi, niin kyllä ihmettelen vaikka ovatkin K18."

"Mielestäni laki toimii riittävän hyvin. Kenties K13 ikäraja olisi suotava lisäys."

"Ikärajat 12,14,16 tulisi olla käytettävissä rajatapauksien kanssa sellaisenaan ilman automaattista joustosäännöstä."

"Ikäraja 13/11 käyttöön."

"Ehkä lisäisin ikäluokan 13."

"Lisäisin 13 ikäluokan valikoimaan, väli 11-15 on osoittautunut liian suureksi. Koska toivomus on epärealistinen toivon, että automaattinen joustosäännös olisi kolme vuotta nuoremmille. Näin kaikki ikäluokat huomioitaisiin. Kuten tiedämme, ongelma on 12-14-vuotiaille tarkoitettut ns. teinihuumorielokuvat."

4. YHTEENVETO

Toteutettu lomakemuotoinen asiakaskysely antoi runsaasti tietoa siitä, miten uusi kuvaohjelmalainsäädäntö on otettu kentällä vastaan. Kysely oli kuitenkin suppea, ja vastausprosentin jääminen alle 50:n vähentää sen käyttömahdollisuuksia "yleisenä mielipiteenä". Saattaa olla, että kaikkein kriittisimmin lakiin ja elokuvatarkastamoon suhtautuneet eivät ole palauttaneet kyselyä.

Saadut vastaukset kuitenkin monissa kysymyksissä vahvistavat elokuvatarkastamon päivittäisissä asiakaskontakteissa syntyneitä vaikutelmia lain hyvistä ja ongelmallisiksi koetuista kohdista. Myös runsas laadullinen, sanallinen, palaute oli kiinnostavaa luettavaa.

4.1. Lasten suojelu tärkeää

Enemmistö elokuvatarkastamon asiakkaista pitää kuvaohjelmien tarkastamista ennakkoon tarpeellisenä lasten suojelemiseksi. Lain peruslähdekohta on kuvaohjelmien esittäjien ja levittäjien keskuudessa siten hyvin laajalti hyväksytty.

Enemmistö myös hyväksyy vain aikuisille levitettävien kuvaohjelmien ilmoittamis- ja rekisteröintikäytännön, vaikka yksimielisyys ei olekaan niin laajaa kuin lasten suojelemisen tarpeellisuudessa. Aikuisille tarkoitettujen kuvaohjelmien rekisteröinnin tarkoituksena on estää rikoslain kieltämien kuvaohjelmatyyppeiden leviäminen. Elokvatarkastamo voi estää sen pyytämällä aikuisille tarkoitettun kuvaohjelman tutkittavakseen, jos epäilee sen sisältävän lainvastaista materiaalia. Levittämiskiellon voi kuitenkin antaa vain tuomioistuin.

4.2. Ikärajapäätökset melko johdonmukaisia

Erityisen kiinnostunut elokuvatarkastamo oli kuulemaan elokuvatoimistojen mielipiteen ikärajapäätöstensä johdonmukaisuudesta ja perustelujen selkeydestä. Vuonna 2001 nimittäin julkaistiin ja otettiin käyttöön kirjalliset ikärajaluokituksen perusteet ja alettiin kirjata jokaiseen tarkastuspäätökseen lyhyt perustelu.

Tarkastuspäätösten johdonmukaisuudessa näyttää kyselyn tulosten valossa olevan parantamisen varaa. Johdonmukaisuutta parannetaan parhaiten perehdyttämällä tarkastajat kunnolla ikärajaluokituksen perusteisiin ja keskustelemalla niistä jatkuvasti. Tarkastajilla on (ja pitääkin olla) erilaisia näkemyksiä ja painotuseroja, mutta kaikkien on toteutettava yhteisesti sovittuja kriteereitä. Elokuva on kuitenkin aina kokonaisuus, eivätkä samantyylliset elokuvat aina mahdu samaan ikäkategoriaan, vaikka elokuvayhtiöissä sitä toivotaankin (rajatapaukset). Valitusmahdollisuuden takia varsinaisia ”oikeusmurhia” ei päässe kuitenkään tapahtumaan.

Elokvatarkastamo voi olla kuitenkin suhteellisen tyytyväinen, sillä enemmistö vastaajista on melko tyytyväinen sekä päätösten johdonmukaisuuteen että tarkastusten keston. Elokvatarkastamo tuskin koskaan pääsee elokuvayhtiöitä täysin tyydyttävään tarkastusvauhtiin, koska tarkastettavien kuvaohjelmien määrä vaihtelee kovasti viikoittain, tarkastajien määrää taas ei voida kovin nopeasti lisätä tai vähentää päätösten johdonmukaisuuden kärsimättä.

Muutamat elokuvatoimistot olivat uutta lakia säädettäessä huolissaan siitä, että valituksen enimmäiskäsittelyaika ei enää uudessa laissa ole tarkkaan määrätty. Aiemmin valitus piti käsitellä kahden viikon kuluessa sen saapumisesta. Uudessa laissa ei määräaika enää anneta, vaan todetaan, että valitus on käsiteltävä kiireellisenä. Valitusten käsittelyvauhtiin ovat elokuvayhtiöt kuitenkin tyytyväisiä tai melko tyytyväisiä.

4.3. Kuvaohjelman rekisteröinnin sujuttava viikossa

Uusi laki lisäsi kuvaohjelmia koskevia ilmoituksia huomattavasti. Vanhan lain voimassa ollessa kuvaohjelmailmoituksia käsiteltiin alle tuhat vuodessa, vuonna 2001 käsiteltiin yli 50 000 ilmoitusta, joista 27 970 oli uusia, loput aiheettomia, jo rekisteröityjä kuvaohjelmia koskevia ilmoituksia.

Suurin ilmoittajaryhmä on pornografisten kuvaohjelmien levittäjät, jotka vanhan videolain aikaan levittivät kuvaohjelmiaan tarkastuttamatta, lain vastaisesti. Uutta lakia säädettäessä pornografian levittäjät toivoivat, että ilmoitus- ja merkintävelvollisuus koskisi vain vuoden 2001 jälkeen markkinoille tulevia kuvaohjelmia. Teoriassa se koskikin, koska kaikki vanhat ennen vuotta 2001 markkinoille tulleet kuvaohjelmat olisi pitänyt olla elokuvatarkastamon rekistereissä tarkastettuina ohjelmina.

Elokuvatarkastamo sai vuoden 2000 lopussa ja vuoden 2001 alkukuukausina kymmeniä tuhansia kuvaohjelmailmoituksia vanhoista, markkinoilla jo olleista pornografisista kuvaohjelmista. Samasta ohjelmasta saattoi tulla useita ilmoituksia, koska jokainen vähittäiskauppias teki ilmoitukset liikkeessään olevista kuvaohjelmista. Yksittäisen ilmoituksen käsittely saattoi kestää kuukausia, pahimmillaan jopa yli vuoden.

Toinen uusi ilmoittajaryhmä oli vuorovaikutteisten kuvaohjelmien levittäjät, sillä pelit oli vanhassa videolaissa vapautettu sekä ennakkotarkastuksesta että ilmoitusvelvollisuudesta.

Kyselyyn vastanneet olivat yllättävän tyytyväisiä ilmoitusten käsittelyvauhtiin. Vaikka asiakkaiden mielestä sopiva ilmoitusten käsittelyaika on enintään viikko, on ilmoitusten käsittelyvauhti ollut hidasta vain 7 % mielestä.

Ilmoituskäsittely nopeutuu huomattavasti syksyllä 2002, kun elokuvatarkastamo ottaa käyttöön Internet-pohjaisen osittain automatisoidun ilmoitusjärjestelmän. Ensi vaiheessa se on käytössä pornografisten kuvaohjelmien rekisteröinnissä.

4.4. Rikoslain määräykset tiedetään

Vastauksista päätellen kaikki pornografisten kuvaohjelmien levittäjät tietävät minkälaisen materiaalin levittäminen on lain vastaista, epäselvyyttä on lähinnä tulkinnasta väkivaltaisen pornografian ja sallitun sadomasokistisen pornografian välillä.

4.5. Uudet ikäraajat melko onnistuneita ja valvonta melko helppoa

Suurin osa vastaajista pitää uutta kuvaohjelmalakia parempana kuin vanhaa, vain uusi, harvaportaisempi ikäraja-asteikko aiheuttaa osalle vastaajista ongelmia.

Monet elokuvayhtiöt toivovat lakiin yhden ikärajan lisäystä, ikärajaa K13. Samanlaisia toiveita on esitetty myös elokuvatarkastajien piirissä. Toive johtuu siitä, että suurin osa Suomessa levitettävistä elokuvista tulee Yhdysvalloista, missä yksi ikärajakategorioista on PG-13. PG-13 –elokuvat on joskus hankala sovittaa Suomen K11 ja K 15 ikärajiin. Useimmat PG-13–elokuvat saavat Suomessa ikärajan K11, mutta joskus myös ikärajan K15, mikä ei usein miellytä elokuvayhtiöitä.

Muita kuin K18 –ikärajaa koskevaa automaattista kahden vuoden joustoa pidetään yleisesti ottaen onnistuneena. Lapsen seurassa oleva aikuinen on vastaajien mukaan aina lapsen äiti tai isä, joten lainlaatioiden tarkoittama huoltajien vastuun lisääminen on toteutunut hyvin, eikä joustoa käytetä ”väärin”.

Ikärajojen valvonta on harvaportaisemman ikäraja-asteikon takia aiempaa helpompaa, ja yli puolet kyselyyn vastanneista onkin sitä mieltä, että ikärajojen valvonta on helppoa tai melko helppoa.

4.6. Ikärajojen merkinnät melko hyvät, peleihin halutaan kansainväliset merkinnät

Koska uusi laki muutti kuvaohjelmien ikäraajat, myös ikärajamerkinnät oli uudistettava. Hankaluutta merkinnöissä aiheutti se, että niistä tulee käydä ilmi se, onko ohjelma tarkastettu vai pelkästään ilmoitettu. Vuorovaikutteisille kuvaohjelmille (pelit) oli suunniteltava erilliset *suositusikärajamerkinnät*, koska laissa niitä edellytetään.

Uusiin ikärajamerkintöihin ollaan pääosin tyytyväisiä, vain tietokone- ja videopelien levittäjät ovat niihin tyytymättömiä. Ikärajamerkinnäksi pitäisi heidän mielestään kelvata ELSPAN merkintä, koska se on valmiiksi painettu lähes kaikkiin Euroopassa valmistettuihin peleihin. Kuluttajat saattavat hämmentyä, kun pelissä on monenlaisia ikärajamerkintöjä.

Lähes kaikki pelien levittäjät toivovat eurooppalaisen harmonisoidun pelimerkinnän käyttöönottoa.

4.7. Kansalaiset tuntevat lain melko huonosti

Yli puolet vastaajista uskoi, että kuluttajat tuntevat lain melko huonosti tai huonosti. Vastaajat toivovat enemmän tiedotusta, jotta lain määräykset tulisivat paremmin kuluttajien tietoon.

Elokuvateatteriyleisö tuntee vastaajien mielestä hyvin ikärajajoutomahdollisuuden. Uuden lain voimaantullessa elokuvateattereissa esitetty tietoisku korosti juuri tätä lain kohtaa, joten tietoiskulla on tavoitettu elokuvayleisö kohtuullisen hyvin.

Muiden kuvaohjelmien levityskanavien kohdalla tiedotus ei ole ilmeisesti onnistunut riittävän hyvin, joten laaja televisiokampanja olisi tarvittu ennen lain voimaantuloa. Sen toteuttamisen esti elokuvatarkastamon tiukka taloudellinen tilanne.

4.8. Palvelu hidasta, mutta hyvää

Elokuvatarkastamo voi olla ylpeä henkilökunnastaan. Vaikka palvelu on olosuhteiden pakosta ollut joskus erittäin hidasta, ovat asiakkaat olleet palveluun tyytyväisiä.